

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.119/2013/5. szám

A Szegedi Ítéltábla dr. Técsy Gyula ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti lakos felperesnek, - a **Magyar Államkincstár** (ügyintéző: **(jogtanácsos neve)** jogtanácsos, **(címe)**.) által képviselt II. rendű **alperes neve** ellen kártérítés megállapítása iránt indított perében a Gyulai Törvényszék 2013. január 24. napján kelt 17.P.20.208/2011/44. sorszámú ítélete ellen az alperes részéről 45. és 47. sorszám alatt benyújtott fellebbezés és a felperes Pf.III.20.119/2013/3. sorszám alatti csatlakozó fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részt nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **megváltoztatja**, és a felperes keresetét teljes egészében **elutasítja**. **Mellőzi** a II. rendű alperesnek a felperes javára 240.000,-(Kettőszáznegyvenezer) Ft elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezését és kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a II. rendű alperesnek 500.000,-(Ötszázezer) Ft első- és másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 320.000,-(Háromszázhuszezer) Ft fellebbezési és 80.000,-(Nyolcvanezer) Ft csatlakozó fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes férje **(személy neve)** 1984. július 24. napján 67 % munkaképesség-csökkenést eredményező közúti balesetet szenvedett. Állapota folyamatosan romlott, munkaképesség-csökkenésének mértéke jelenleg 100 %, amelyben javulás nem várható. A baleseti sérült jobb oldala teljesen lebénult, az agyi erek működése, a beszédképzése, és mentálisan súlyosan károsodott. 2008. évben a jobb lábát amputálni kellett. Önálló életvitelre nem képes, állandó gondozásra, ápolásra szorul. A káresemény bekövetkeztekor a felperes 29 éves, gyermekeik 9 és 2 éves életkorúak voltak. A felperes a **(város neve)**-i általános iskolában dolgozott pedagógusként. **(Személy neve)** balesetét követően a család életkörülményei teljes mértékben megváltoztak. A felperes a korábbi életét, életvitelét feladta, a mindennapjait a pedagógusi munka, a gyermekek gondozása, illetve a háztartás és a ház körüli munkák elvégzésén túl kizárólag a férje gondozása, ellátása tette ki. A férjét furdette, a feldarabolt ételt, italt mindennap előre odakészítette, az öltözködésében segített. A

család nem járt nyaralni, szórakozni, a felperesnek a tanítás volt a kikapcsolódás. Betegségei az 1990-es években kezdődtek, majd férje állapotának romlásával egészségi állapota folyamatosan romlott. 1997. évben diagnosztizálták gerincsérvét, pszichés állapota hátrányosan változott és 2007. évben rokkantnyugdíjas lett. Jelenleg össz-szervezeti egészségkárosodása 44 % mértékű, pszichiátriai betegségei kezelés mellett kompenzált állapotban vannak, gerincbetegsége, csípőízületi elfajulása, visszatérő fejfájása fennáll. **(Személy neve)** részére vagyoni és nem vagyoni kártérítésként az alperes 6.589.924,-Ft-ot megfizetett, ezen túlmenően 2013. évtől kezdődően járadékként havi 89.928,-Ft gondozási díjat és 29.000,-Ft háztartási kisegítő költséget folyósít. A felperes férje 2009. évtől a **(város neve)**-i Idősek Otthonába nyert elhelyezést. A felperes 2011. június 6. napjától 27.000,-Ft szociális járadékot kap, jelenleg nyilvántartott álláskereső, a kiközvetítésére még nem került sor.

A felperes módosított keresetében 10.000.000,-Ft nem vagyoni kártérítés és 2011. május 10. napjától havonta 110.000,-Ft jövedelempótló járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest személyhez fűződő jogsértés jogcímén.

A II. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte a II. rendű alperest, fizessen meg a felperesnek 4.000.000,-Ft nem vagyoni kártérítést és 240.000,-Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolásában rámutatott arra, a felperesnek férje balesete miatt sérült az egészséges családban éléshez, valamint a testi épséghez és egészséghez fűződő joga. Az életvitel elnehezédésére vonatkozó személyes előadását alátámasztották a tanúk vallomásai, akik egyezően adták elő, hogy a felperes a férje balesete miatt korábbi életvitele feladására kényszerült, a családi élete, az emberi kapcsolatai hátrányosan alakultak. A házastárs egészségkárosodása miatt a felperest olyan hatások érték és rá olyan feladatok hárultak, amely miatt élethelyzete jelentősen megromlott. Több évtizeden keresztül ápolta, gondozta a férjét. Mindez fokozott fizikai és pszichés megterhelést jelentett, amely miatt a felperes egészségi állapota megromlott. A perben kirendelt igazságügyi szakértő írásban és szóban kifejtett szakvéleménye szerint kétséget kizáró módon nem lehet megállapítani az ok-okozati összefüggést a felperes házastársának balesete, valamint a felperes betegsége között, ugyanakkor sorsszerű megbetegedései súlyosbodtak, illetve kiteljesedtek, amelyben a baleset szerepet játszott. Az általánost jelentősen meghaladó fizikai és pszichikai teher, az állandó készenlét, a stressz, az aggodás, valamint a házastársának napi ellátásával kapcsolatos igénybevétel által teremtett élethelyzet a felperes genetikusan kódolt, pszichikus betegségét és degeneratív jellegű fizikai megbetegedését felerősítette. A baleset megfosztotta attól, hogy teljes családi életet éljen, illetve, hogy munkájában kiteljesedjen. Az elsőfokú bíróság köztudomású tényként fogadta el azt, hogy a felperes számára rendkívül súlyos lelki megterhelést jelentett a korábban aktív, és élete teljében lévő házastárs kiszolgáltatott, önálló cselekvésre és beszédre korlátozottan képes állapotával történő folyamatos szembesülés. Mindezen körülmények együttes mérlegelése alapján a hátrányok kompenzálására 4.000.000,-

Pf.III.20.119/2013/5. szám

Ft összegű nem vagyoni kártalanítást talált alkalmasnak a jelenlegi ár- és értékviszonyok alapulvételével. Megalapozatlannak találta a felperes jövedelempótló járadékigényét, mert az eljárás adatai alapján nem bizonyított kétséget kizáró módon, hogy pedagógusként milyen havi jövedelmet tudna elérni, a munkanélküliként történő kiközvetítésére milyen okból nem került sor, és, hogy a benyújtott állaspályázatok különböző megbetegedései miatt nem nyerte el.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a II. rendű alperes fellebbezést, a felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

A II. rendű alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének teljes elutasítását, másodlagosan a marasztalás összegének 2.000.000,-Ft-ra történő leszállítását kérte. Jogi érvelése szerint az elsőfokú bíróság eljárásjogi szabályt sértett, amikor a felperes által a 2013. január 10. napján tartott tárgyaláson módosított keresetét (a felperes ekkor jelölte meg járadékigényének kezdő időpontját) tartalmazó jegyzőkönyvet úgy küldte meg az alperesnek, hogy az ügyet ítélethirdetésre halasztotta, amely álláspontja szerint hatályon kívül helyezési ok. Véleménye szerint az elsőfokú ítélet megalapozatlanul, iratellenesen, a tényállást a bizonyítékok egyoldalú mérlegelésével, gyakorlatilag a felperes előadásának alapulvételével állapította meg. Egyrészt olyan tényállási elemeket tartalmaz, amely számára ismeretlen forrású, pl. „a felperes szegelt, fűrt, faragott, zárat cserélt, a férj testsúlya 2007. évben 100 kg volt, stb.”, másrészt kimaradt a tényállásból, hogy a ... biztosító a felperes férje részére a baleset idején 150.000,-Ft nem vagyoni kártérítést fizetett egyezség útján. A perben kirendelt orvosszakértő véleménye nem támasztja alá azt a releváns felperesi nyilatkozatot, amely szerint fennálló betegségei férje gondozásából erednek. Megállapította ugyanis a szakértő, hogy minden betegsége természetes eredetű, még a pszichés problémái, kényszeres zavara vonatkozásában is rámutatott arra, hogy a homloklebenyi központi szürke magvak működészavara, illetve anyagcsere zavar áll a háttérben. A depresszió kapcsán utalt arra, hogy a felperes nőgyógyászati anamnézise is okozhatja ezeket a tüneteket. A fizikai és pszichés állapotot érintően a szakértő úgy fogalmazott, csupán a meglevő betegségek súlyosbodásában játszhatott szerepet a káresemény. A II. rendű alperes véleménye szerint a tanúk vallomása alkalmatlan az okozati összefüggés alátámasztására. Kiemelten hangsúlyozta, a felperes keresetét arra alapította, hogy társadalmi életben való részvétele megnehezült, életét a férj ápolása, gondozása töltötte ki, nem mentek nyaralni, nem tudott iskolai rendezvényeken részt venni, fiatal volt, kicsi gyermekeit nevelte, és a háztartásban olyan munkákat is ellátott, amit nem neki kellett volna, vagyis a baleset előtti életvitelének megváltozása következett be. Álláspontja szerint az élethelyzet megváltozására alapított kereseti igény elévült, a baleset 1984. évben történt, és ezen élethelyzet 38 éve fennállt a keresetlevél előterjesztésének időpontjában.

A felperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, a nem vagyoni kár összegének 6.000.000,-Ft-ra történő felemelését kérte. A csatlakozó fellebbezés indokaként előadta, a férje balesetének bekövetkezése óta teljes mértékben megváltoztak életkörülményei, a korábbi életét, életvitelét, hivatását feladva mindennapjait a férje gondozása tette ki. Ezen feladatok ellátása következtében a fizikai állapota olyan mértékben romlott meg, hogy 2007. évben rokkantnyugdíjassá vált, és azóta is rendszeres orvosi kezelés alatt áll. Férje állapota az idő előrehaladtával romlott, amely nehezítette az ellátását. Ez a helyzet súlyos lelki megterhelést is jelentett, folyamatosan szembesülnie kellett házastársa kiszolgáltatott, önálló cselekvésre képtelen állapotával. Az alperes fellebbezésére tett észrevételében hangsúlyozta, bár a szakértő állítása szerint kétséget kizáró módon nem lehet megállapítani az ok-okozati összefüggést a felperes házastársának a balesete, valamint a felperes betegségei között, ugyanakkor a szakértő is úgy foglalt állást, hogy a betegségek súlyosbodásában és kiteljesedésében a baleset szerepet játszott. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy férjének balesete, valamint jelenlegi állapota az életviszonyaik megváltozása között megállapítható az ok-okozati összefüggés.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elévülésre történt ismételt hivatkozás mellett rámutatott arra, a felperes nem adta fel a hivatását, ismeretlen férjének a jelenlegi állapota, őt orvosszakértő nem vizsgálta. A perben kirendelt orvosszakértő a felperes minden betegségének természetes eredetű okát fejtette ki szakvéleményében.

A fellebbezés **megalapozott**, a csatlakozó fellebbezés **megalapozatlan**.

A II. rendű alperes fellebbezésében lényeges eljárásjogi szabálysértésre hivatkozott azon okból, hogy az elsőfokú eljárás során a 2013. január 10. napján tartott utolsó tárgyaláson - távollétében - a felperes módosította a keresetét akként, hogy a járadékigény kezdő időpontját megjelölte. A módosított keresetet az elsőfokú bíróság nem kézbesítette számára, a tárgyalást berekesztette és 2013. január 24. napjára tűzte ki a határozathirdetést. Ezen a napon megjelent a tárgyaláson, de érdemben nem nyilatkozhatott, az írásbafoglalt elsőfokú ítélet kihirdetésére került sor. Megállapítható, az elsőfokú bíróság valóban nem közölte a II. rendű alperessel a vagyoni kártérítést érintő keresetmódosítást, de ítéletével a járadékigényt elutasította, amely ellen a felperes fellebbezést nem terjesztett elő. A jogerősen elutasított vagyoni kártérítést érintő keresetmódosítás közlésének hiánya nem okozott olyan érdeksérelmet az ellenérdekű félnek, amely alapul szolgálhatna a lényeges eljárásjogi szabálysértés megállapítására.

A II. rendű alperes elévülési kifogást is előterjesztett, álláspontja szerint a hátrányos élethelyzet a házastárs közlekedési balesetének bekövetkezése, azaz 1984. év óta fennáll, vagyis az igényérvényesítés elkészen történt meg a 2011. szeptember 27. napján érkeztetett keresetlevéllel. A felperes kártérítési igényét a másodfokú eljárásban tett nyilatkozatával megerősítetten arra alapította, hogy házastársának balesete következtében testi és lelki életminősége hátrányosan megváltozott,

életvitele jelentősen elnehezült, rámaradt a gyermekek nevelésének terhe és beteg házastársának ápolása, gondozása, sérült az egészséges családban éléshez, valamint a testi épséghez és egészséghez fűződő joga.

A személyhez fűződő jogok (Ptk. 75. § (1) bekezdés, 76. § (1) bekezdés) szubjektív szankciója a Ptk. 84. § (2) bekezdése alapján érvényesíthető kárigény, amely elévülés alá esik. A Ptk. 326. § (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik. A Ptk. 360. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes, és a kártérítési követelés esedékessé válásával az elévülés megkezdődik. A nem vagyoni kár a személyiség életminőségének negatív változásával bekövetkezik és ez a károsodás időpontjával megegyezik. A felperes házastársának balesete a felperes személyes életminőségét hátrányosan befolyásolta, keresetében maga is ezen időponthoz kötötte a joghátrány bekövetkezését. Ettől eltérő tényeket nem bizonyított, azaz a követelése 1984. évtől esedékessé vált, az elévülés elkezdődött (Ptk. 326. § (1) bekezdés, 324. § (1) bekezdés) és 5 év állt a felperes rendelkezésére a követelés bíróság előtti érvényesítésére. A rokkantnyugdíjba helyezés időpontja közömbös az elévülés szempontjából, ez a körülmény esetlegesen, a feltételek fennállása esetén a vagyoni kártérítés körében lett volna értékelhető. Nincs a Ptk.-nak olyan rendelkezése, amely szerint nem kezdődik meg az elévülési határidő amíg fennáll a folyamatos károsodás állapota. A folyamatosságnak csak a kártérítés módja, illetve összecszerúsége tekintetében lehet jelentősége (Kúria Pfv.X.20.017/2005/6. sorszámú jogeset). Tény, hogy a felperes 1984. évtől 2009. évig ellátta férje állapotának folyamatos romlása mellett gondozását, miközben maga is különböző megbetegedésekben szenvedett, ez a körülmény azonban a követelés elévülésének kezdő időpontját a folyamatosan fennálló elnehezült élethelyzetre tekintettel sem változtatja meg.

Az adott esetben a követelés nyugvásáról nem lehet szó (Ptk. 326. § (2) bekezdés), mert a felperes igénye érvényesítésének nem volt akadálya. Ilyen menthető okra maga sem hivatkozott. Az elévülés megszakadásának kérdése (Ptk. 327. §) sem merült fel, mert a felperes nyilatkozatából megállapíthatóan korábban, írásban követelésének teljesítésére az alperest nem hívta fel. A követelés érvényesítésére jogszabályban előírt elévülési határidő a követelés bíróság előtti érvényesítésének határidejét határozza meg. A határidőn túl történt igényérvényesítés lehetőségét az elévülés kizárja, ahogyan arra a II. rendű alperes fellebbezésében megalapozottan hivatkozott. Mindezek alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes nem vagyoni kárigénye elévült, ezért a fellebbezések érdemi felülvizsgálatára nem került sor.

Az előzőekben kifejtettek alapján az ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezését megváltoztatta a felperes keresetét elutasította a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján.

A II. rendű alperes fellebbezése sikeres volt, míg a felperes csatlakozó fellebbezése nem vezetett eredményre. A fellebbezési eljárás pertárgyértéke 6.000.000,-Ft. A pervesztes felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a II. rendű alperes másodfokú eljárási költségének megtérítésére, amelynek összege a jogi képviselővel kapcsolatosan

felmerült és a másodfokú bíróság által a 32/2003. (VIII. 22.) IM számú rendelet 3. § (2) bekezdés a) és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíj. A fellebbezési eljárás során felmerült le nem rótt eljárási illeték viseléséről a másodfokú bíróság a felperes személyes költségmentességére tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM számú rendelet 13. § (1) és 14. §-a alapján határozott.

S z e g e d, 2013. április hó 15. napján

Dr. Kissné dr. Koch Ágnes sk.	Dr. Rakita Zsuzsanna sk.	Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró